

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

28. juli 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — retsligt samarbejde i civile sager — forordning (EF) nr. 864/2007 og forordning (EF) nr. 593/2008 — forbrugerbeskyttelse — direktiv 93/13/EØF — databeskyttelse — direktiv 95/46/EF — aftaler om onlinesalg indgået med forbrugere, der er bosat i andre medlemsstater — urimelige kontraktvilkår — almindelige betingelser, som indeholder en lovvalgsklausul til fordel for retten i den medlemsstat, hvor selskabet har sit hjemsted — fastsættelse af den lov, der finder anvendelse, med henblik på bedømmelsen af den urimelige karakter af vilkårene i disse almindelige betingelser i forbindelse med et søgsmål med påstand om forbud — fastsættelse af den lov, som regulerer behandlingen af forbrugernes personoplysninger«

I sag C-191/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig) ved afgørelse af 9. april 2015, indgået til Domstolen den 27. april 2015, i sagen:

Verein für Konsumenteninformation

mod

Amazon EU Sàrl,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, samt dommerne D. Švaby, J. Malenovský, M. Safjan (refererende dommer) og M. Vilaras,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: fuldmægtig I. Illéssy,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 2. marts 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Verein für Konsumenteninformation ved Rechtsanwalt S. Langer

— Amazon EU Sàrl ved Rechtsanwalt G. Berrisch

— den østrigske regering ved G. Eberhard, som befuldmægtiget

* Processprog: tysk

- den tyske regering ved T. Henze, A. Lippstreu, M. Hellmann, T. Laut og J. Mentgen, som befuldmægtigede
 - Det Forenede Kongeriges regering ved M. Holt, som befuldmægtiget, bistået af barrister M. Gray
 - Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og J. Vondung, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 2. juni 2016,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II-forordningen) (EUT 2007, L 199, s. 40, herefter »Rom II-forordningen«) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) (EUT 2008, L 177, s. 6, herefter »Rom I-forordningen«) samt af Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29) og Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EFT 1995, L 281, s. 31).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Verein für Konsumenteninformation (en østrigsk forbrugerbeskyttelsesorganisation, herefter »VKI«) og Amazon EU Sàrl, der har hjemsted i Luxembourg, vedrørende et søgsmål med påstand om forbud anlagt af VKI.

Retsforskrifter

EU-retten

Rom I-forordningen

- 3 Syvende betragtning til Rom I-forordningen lyder således:
»Denne forordnings materielle anvendelsesområde og bestemmelser bør stemme overens med Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område [(EFT 2001, L 12, s. 1)] og [Rom II-forordningen].«
- 4 Rom I-forordningens artikel 1, stk. 1 og 3, bestemmer:
»1. Denne forordning finder anvendelse på kontraktlige forpligtelser på det civil- og handelsretlige område i situationer, hvor der skal foretages et lovvalg.

Den finder i særdeleshed ikke anvendelse på spørgsmål vedrørende skat, told eller på administrative anliggender.

[...]

3. Denne forordning finder ikke anvendelse på bevisspørgsmål og processuelle spørgsmål, jf. dog artikel 18.«

5 Forordningens artikel 4 med overskriften »Lovvalg i mangel af aftale herom« fastsætter:

»1. Har parterne ikke aftalt lovvalg i overensstemmelse med artikel 3, bestemmes den lov, der finder anvendelse på aftalen, som følger, jf. dog artikel 5-8:

- a) Aftaler om køb af varer er underlagt loven i det land, hvor sælger har sit sædvanlige opholdssted.
- b) Tjenesteydelsesaftaler er underlagt loven i det land, hvor tjenesteyderen har sit sædvanlige opholdssted.
- c) Aftaler vedrørende en tinglig rettighed over fast ejendom eller leje eller forpagtning af fast ejendom er underlagt loven i det land, hvor ejendommen er beliggende.
- d) Uanset litra c) gælder, at aftaler om leje eller forpagtning af fast ejendom med henblik på midlertidig privat brug i højst seks på hinanden følgende måneder er underlagt loven i det land, hvor ejeren har sit sædvanlige opholdssted, forudsat at lejeren eller forpagteren er en fysisk person med sædvanligt opholdssted i samme land.
- e) Franchiseaftaler er underlagt loven i det land, hvor franchisetageren har sit sædvanlige opholdssted.
- f) Distributionsaftaler er underlagt loven i det land, hvor distributøren har sit sædvanlige opholdssted.
- g) Aftaler om salg af varer ved auktion er underlagt loven i det land, hvor auktionen finder sted, hvis et sådant sted kan bestemmes.
- h) Aftaler indgået inden for et multilateralt system, der sætter flere tredjeparters interesse i køb og salg af finansielle instrumenter i forbindelse med hinanden eller befordrer dette, jf. artikel 4, stk. 1, nr. 17), i [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter, om ændring af Rådets direktiv 85/611/EØF og 93/6/EØF samt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/12/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 93/22/EØF (EUT 2004, L 145, s. 1)], under iagttagelse af ufravigelige regler og underlagt én enkelt lov, er underlagt denne lov.

2. Er aftalen ikke omfattet af stk. 1, eller er aftalens bestanddele omfattet af mere end et af litraerne a)-h) i stk. 1, underlægges aftalen loven i det land, hvor den part, der præsterer den for aftalen karakteristiske ydelse, har sit sædvanlige opholdssted.

3. Fremgår det klart af alle sagens omstændigheder, at aftalen hvor parterne ikke har aftalt lovvalg, har åbenbart nærmere tilknytning til et andet land end det, der er angivet i stk. 1 eller 2, finder loven i dette andet land anvendelse.

4. Kan det i henhold til stk. 1 eller 2 ikke bestemmes, hvilken lov der finder anvendelse, er aftalen underlagt loven i det land, hvortil den har sin nærmeste tilknytning.«

6 Samme forordnings artikel 6 med overskriften »Forbrugeraftaler« er affattet således:

»1. Med forbehold af artikel 5 og 7 er en aftale, som en fysisk person med henblik på brug, der må anses for at ligge uden for vedkommendes erhvervsmæssige virksomhed (»forbrugeren«), indgår med en anden person, der handler som led i sin erhvervsmæssige virksomhed (»den erhvervsdrivende«), underlagt loven i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, forudsat at den erhvervsdrivende:

- a) udøver sin erhvervsmæssige virksomhed i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, eller
- b) på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod dette land eller mod flere lande, inklusive dette land,

og aftalen er omfattet af sådan virksomhed.

2. Uanset stk. 1 kan parterne vælge den lov, der skal finde anvendelse på en aftale, der opfylder kravene i stk. 1, i overensstemmelse med artikel 3. Et sådant lovvalg må dog ikke medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse efter stk. 1, såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg.

[...]«

7 Rom I-forordningens artikel 9, der har overskriften »Overordnede præceptive bestemmelser«, bestemmer:

»1. Overordnede præceptive bestemmelser er bestemmelser, hvis overholdelse af et land anses for at være så afgørende for beskyttelsen af dets offentlige interesser, som f.eks. dets politiske, sociale og økonomiske struktur, at bestemmelserne finder anvendelse på alle forhold, der falder ind under deres anvendelsesområde, uanset hvilken lov der i øvrigt skal anvendes på aftalen i henhold til denne forordning.

2. Intet i denne forordning begrænser anvendelsen af overordnede præceptive bestemmelser i domstolslandets lov.

3. De overordnede præceptive bestemmelser i det land, hvor de forpligtelser, der udspringer af aftalen, skal opfyldes eller allerede er opfyldt, kan tillægges vægt, for så vidt disse overordnede præceptive bestemmelser gør opfyldelsen af aftalen ulovlig. Ved afgørelsen af, om sådanne bestemmelser bør tillægges vægt, tages der hensyn til deres karakter og formål samt til virkningerne af deres anvendelse eller tilsidesættelse.«

8 Forordningens artikel 10, der har overskriften »Samtykke og materiel gyldighed«, har følgende ordlyd:

»1. Spørgsmål om eksistensen og gyldigheden af en aftale eller en aftalebestemmelse er underlagt den lov, der ville finde anvendelse i henhold til denne forordning, hvis aftalen eller bestemmelsen var gyldig.

2. En part kan dog, for at godtgøre, at han eller hun ikke har samtykket i aftalen eller bestemmelsen, påberåbe sig loven i det land, hvor han eller hun har sit sædvanlige opholdssted såfremt det af omstændighederne fremgår, at det ikke ville være rimeligt at bestemme virkningen af hans eller hendes adfærd efter den i stk. 1 angivne lov.«

- 9 I samme forordnings artikel 23 med overskriften »Forholdet til andre bestemmelser i fællesskabsretten« bestemmes:

»Med undtagelse af artikel 7 berører denne forordning ikke anvendelsen af fællesskabsretlige bestemmelser, som på særlige områder fastsætter lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser.«

Rom II-forordningen

- 10 7. og 21. betragtning til Rom II-forordningen lyder således:

»(7) Denne forordnings materielle anvendelsesområde og bestemmelser bør stemme overens med [forordning nr. 44/2001] og med instrumenter vedrørende lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser.

[...]

(21) Den særlige regel i artikel 6 er ikke en undtagelse fra den almindelige regel i artikel 4, stk. 1, men snarere en tydeliggørelse af den. For så vidt angår illoyal konkurrence bør lovvalgsreglen beskytte konkurrenter, forbrugere og den almindelige offentlighed og sikre, at markedsøkonomien fungerer efter hensigten. Tilknytningen til loven i det land, hvor konkurrenceforholdene eller forbrugernes kollektive interesser påvirkes eller vil kunne blive påvirket, tilgodeser generelt disse mål.«

- 11 Nævnte forordnings artikel 1, stk. 1 og 3, bestemmer:

»1. Denne forordning finder anvendelse på forpligtelser uden for kontrakt på det civil- og handelsretlige område i alle situationer, hvor der skal foretages et lovvalg. Den finder i særdeleshed ikke anvendelse på spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender eller statens ansvar for handlinger og undladelser under udøvelsen af statsmagt (»acta jure imperii«).

[...]

3. Denne forordning finder ikke anvendelse på bevisspørgsmål og processuelle spørgsmål, jf. dog artikel 21 og 22.«

- 12 Samme forordnings artikel 4 med overskriften »Almindelig regel«, som findes i forordningens kapitel II med overskriften »Skadevoldende handlinger«, er affattet som følger:

»1. Medmindre andet er fastsat i denne forordning, anvendes på en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en skadevoldende handling, loven i det land, hvor skaden indtræder, uanset i hvilket land den skadevoldende begivenhed fandt sted, og uanset i hvilket land eller hvilke lande de indirekte følger af denne begivenhed indtræder.

2. Har den påstået ansvarlige og den skadelidte sædvanligt opholdssted i samme land på det tidspunkt, hvor skaden indtræder, anvendes det pågældende lands lov.

3. Hvis det af alle sagens omstændigheder fremgår, at den skadevoldende handling har en åbenbart nærmere tilknytning til et andet land end det, der er omhandlet i stk. 1 og 2, anvendes dette andet lands lov. En sådan åbenbart nærmere tilknytning til et andet land vil navnlig kunne støttes på et forudgående retsforhold mellem parterne, f.eks. en aftale, med nær tilknytning til den pågældende skadevoldende handling.«

13 Rom II-forordningens artikel 6, som har overskriften »Illoyal konkurrence og handlinger, der begrænser den frie konkurrence«, og som ligeledes findes i forordningens kapitel II, har følgende ordlyd:

»1. På en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af illoyal konkurrence, anvendes loven i det land, hvor konkurrenceforholdene eller forbrugernes kollektive interesser påvirkes eller vil kunne blive påvirket.

2. Påvirker en illoyal konkurrencehandling udelukkende en bestemt konkurrents interesser, finder artikel 4 anvendelse.

3.

a) På en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en konkurrencebegrænsning, anvendes loven i det land, hvor markedet påvirkes eller vil kunne blive påvirket.

b) Er markedet påvirket, eller vil det kunne blive påvirket i mere end ét land, kan den, der søger erstatning for skade, og som anlægger sag ved domstolen i den sagsøgte hjemland, i stedet vælge at basere sit krav på loven i det land, hvor domstolen ligger, forudsat at markedet i denne medlemsstat er et af dem, der påvirkes direkte og væsentligt af den konkurrencebegrænsning, hvoraf den forpligtelse uden for kontrakt, som kravet er baseret på, udspringer. Hvis sagsøger i overensstemmelse med de gældende kompetenceregler anlægger sag mod mere end én sagsøgt ved denne domstol, kan vedkommende kun vælge at basere sit krav på loven i det land, hvor denne domstol ligger, hvis den konkurrencebegrænsning, som kravet mod hver af disse sagsøgte beror på, også direkte og væsentligt påvirker markedet i den medlemsstat, hvor denne domstol ligger.

4. Lovvalget i medfør af denne artikel kan ikke fraviges ved en aftale efter artikel 14.«

14 Forordningens artikel 14 med overskriften »Aftalt lovvalg« bestemmer:

»1. Parterne kan aftale, hvilken lov der skal anvendes på forpligtelser uden for kontrakt:

a) ved en aftale, der indgås, efter at den skadevoldende begivenhed har fundet sted

eller

b) såfremt alle parterne udøver erhvervs-mæssig virksomhed, også ved en aftale, der er forhandlet frit, inden den skadevoldende begivenhed fandt sted.

Lovvalget skal være udtrykkeligt eller med rimelig sikkerhed fremgå af sagens omstændigheder og må ikke berøre tredjemands rettigheder.

2. Er alle elementer med relevans for sagen på det tidspunkt, hvor den skadevoldende begivenhed finder sted, lokaliseret i et andet land end det, hvis lov parterne har valgt, kan parternes lovvalg ikke medføre tilsidesættelse af bestemmelser i dette andet lands lov, som ikke kan fraviges ved aftale.

3. Er alle elementer med relevans for sagen på det tidspunkt, hvor den skadevoldende begivenhed finder sted, lokaliseret i en eller flere af medlemsstaterne, kan parternes valg af en anden lov end loven i en medlemsstat ikke medføre tilsidesættelse af bestemmelser i fællesskabsretten, i givet fald som gennemført i den medlemsstat, hvor domstolen er beliggende, som ikke kan fraviges ved aftale.«

15 Nævnte forordnings artikel 16 med overskriften »Overordnede præceptive bestemmelser« er sålydende:

»Intet i denne forordning begrænser anvendelsen af bestemmelser i domstolslandets lov i en situation, hvor disse bestemmelser er præceptive, uanset hvilken lov der i øvrigt skal anvendes på forpligtelsen uden for kontrakt.«

Forordning (EF) nr. 2006/2004

16 Artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 af 27. oktober 2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse (»forordningen om forbrugerbeskyttelsessamarbejde«) (EUT 2004, L 364, s. 1), med overskriften »Definitioner«, lyder således:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

b) »overtrædelser inden for Fællesskabet«: enhver handling eller undladelse, der er i strid med lovgivning, som beskytter forbrugernes interesser, som defineret i litra a), og som skader eller sandsynligvis vil skade de kollektive interesser for forbrugere med bopæl i en anden eller andre medlemsstater end den, hvor handlingen eller undladelsen har sin oprindelse eller har fundet sted, eller hvor den ansvarlige sælger eller leverandør er etableret, eller hvor bevismateriale eller aktiver vedrørende handlingen eller undladelsen befinder sig

[...]«

17 Nævnte forordnings artikel 4 med overskriften »Kompetente myndigheder« bestemmer:

»1. De enkelte medlemsstater udpeger de kompetente myndigheder og det centrale forbindelseskantor, som har ansvaret for denne forordnings anvendelse.

2. De enkelte medlemsstater kan, hvis det er nødvendigt for at opfylde forpligtelserne i henhold til denne forordning, udpege andre offentlige myndigheder. De kan også udpege instanser, der har en legitim interesse i, at overtrædelser inden for Fællesskabet bringes til ophør eller forbydes i overensstemmelse med artikel 8, stk. 3.

3. Med forbehold af stk. 4 har hver kompetent myndighed de undersøgelses- og håndhævelsesbeføjelser, som er nødvendige for anvendelsen af denne forordning, og udøver dem i overensstemmelse med national lovgivning.

4. De kompetente myndigheder kan i overensstemmelse med national lovgivning udøve de i stk. 3 omhandlede beføjelser enten:

a) direkte under deres egen myndighed eller under de retlige myndigheders tilsyn eller

b) ved at indbringe sagen for en domstol, der er kompetent til at træffe den nødvendige afgørelse, herunder i givet fald ved appel, såfremt der ikke gives medhold i begæringen om at træffe den nødvendige afgørelse.

5. For så vidt de kompetente myndigheder udøver deres beføjelser ved indbringelse af sager for domstolene i overensstemmelse med stk. 4, litra b), er de pågældende domstole kompetente til at træffe de nødvendige afgørelser.

6. Beføjelserne i stk. 3 udøves kun, såfremt det med rimelighed må formodes, at der foreligger en overtrædelse inden for Fællesskabet, og omfatter mindst retten til:

- a) at få adgang til ethvert relevant dokument, uanset form, vedrørende overtrædelsen inden for Fællesskabet
- b) at afkræve enhver person relevante oplysninger vedrørende overtrædelsen inden for Fællesskabet
- c) at gennemføre nødvendige kontrolundersøgelser på stedet
- d) at fremsætte skriftligt krav om, at den pågældende sælger eller leverandør bringer overtrædelsen inden for Fællesskabet til ophør
- e) at få et tilsagn fra den sælger eller leverandør, som har forårsaget overtrædelserne inden for Fællesskabet, om at bringe overtrædelsen inden for Fællesskabet til ophør og i givet fald at offentliggøre det afgivne tilsagn
- f) at kræve ophør af eller forbud mod enhver overtrædelse inden for Fællesskabet og i givet fald at offentliggøre de truffne afgørelser
- g) at kræve, at sagsøgte, som har tabt sagen, betaler til statskassen eller til en modtager, som er udpeget i eller i henhold til national lovgivning, såfremt en afgørelse ikke efterkommes.

[...]«

Direktiv 2009/22/EF

- 18 Artikel 2, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/22/EF af 23. april 2009 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (EUT 2009, L 110, s. 30), bestemmer:

»Dette direktiv berører ikke den internationale privatret med hensyn til lovvalg, hvilket betyder, at normalt enten lovgivningen i den medlemsstat, hvor overtrædelsen er begået, eller lovgivningen i den medlemsstat, hvor overtrædelsen har virkning, finder anvendelse.«

Direktiv 93/13

- 19 Femte og sjette betragtning til direktiv 93/13 har følgende ordlyd:

»Forbrugerne kender normalt ikke de andre medlemsstaters lovgivning om aftaler om salg af varer eller levering af tjenesteydelser; dette manglende kendskab kan afholde dem fra at erhverve varer eller tjenesteydelser direkte i en anden medlemsstat.

For at lette etableringen af det indre marked og beskytte borgerne i deres egenskab af forbrugere ved erhvervelse af varer og tjenesteydelser gennem aftaler, der er omfattet af andre medlemsstaters love, er det vigtigt at fjerne urimelige kontraktvilkår fra disse aftaler.«

- 20 Dette direktivs artikel 3 bestemmer:

»1. Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.

[...]

3. Bilaget indeholder en vejledende og ikke-udtømmende liste over de kontraktvilkår, der kan betegnes som urimelige.«

21 I nævnte direktivs artikel 5 bestemmes:

»I de aftaler, hvor alle eller nogle af de vilkår, der tilbydes forbrugeren, er i skriftlig form, skal disse vilkår altid være udarbejdet på en klar og forståelig måde. Hvis der opstår tvivl om et kontraktvilkårs betydning, gælder den fortolkning, som er mest gunstig for forbrugeren. Denne fortolkningsregel gælder ikke i forbindelse med de procedurer, der er fastsat i artikel 7, stk. 2.«

22 Artikel 6 i direktiv 93/13 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at forbrugeren ikke berøves den beskyttelse, som dette direktiv giver, såfremt et tredjeland's lovgivning vælges som gældende lov for aftalen, når denne aftale har nær tilknytning til EF-medlemsstaternes område.«

23 Dette direktivs artikel 7 er affattet således:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

2. De i stk. 1 nævnte midler skal omfatte bestemmelser, i henhold til hvilke personer eller organisationer, der ifølge national lov har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, efter national ret kan indbringe en sag for retsmyndighederne eller de kompetente administrative myndigheder, for at disse kan afgøre, om kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og anvende egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af sådanne kontraktvilkår til ophør.

[...]«

24 Nævnte direktivs artikel 8 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugerne.«

25 I bilaget til direktiv 93/13 opregnes de kontraktvilkår, som er omhandlet i direktivets artikel 3, stk. 3. Bilagets punkt 1, litra q), har følgende ordlyd:

»Kontraktvilkår, hvis formål eller virkning er følgende:

[...]

q) at ophæve eller indskrænke forbrugernes adgang til at rejse søgsmål eller benytte andre retsmidler
[...]

Direktiv 95/46

26 Artikel 4 i direktiv 95/46, som har overskriften »Gældende national ret«, bestemmer:

»1. Medlemsstaterne anvender de nationale bestemmelser, de vedtager til gennemførelse af dette direktiv, på behandling af personoplysninger:

- a) der foretages som led i en virksomheds eller et organs aktiviteter inden for den medlemsstats område, hvor den registeransvarlige er etableret; en registeransvarlig, som er etableret på flere medlemsstatsers område, skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at hver af disse virksomheder eller organer opfylder kravene i den gældende nationale lovgivning
- b) der foretages af en registeransvarlig, der ikke er etableret på den pågældende medlemsstats område, men på et sted, hvor dens nationale lovgivning gælder i henhold til folkeretten
- c) der foretages af en registeransvarlig, der ikke er etableret på Fællesskabets område, og som med henblik på behandling af personoplysninger anvender midler, det være sig elektroniske eller ikke-elektroniske, som befinder sig på den pågældende medlemsstats område, medmindre disse midler kun benyttes med henblik på forsendelse gennem Det Europæiske Fællesskabs område.

2. I det i stk. 1, litra c), omhandlede tilfælde udpeger den registeransvarlige en repræsentant, der er etableret på den pågældende medlemsstats område, uden at dette i øvrigt berører eventuelle retslige skridt mod den registeransvarlige selv.«

Østrigsk ret

27 § 6 i Konsumentenschutzgesetz (lov om forbrugerbeskyttelse) af 8. marts 1979 (BGBl. 140/1979) med overskriften »Ulovlige kontraktvilkår« bestemmer i stk. 3, at en kontraktlig bestemmelse i almindelige forretningsbetingelser eller kontraktformularer er ugyldig, såfremt den er affattet uklart eller uforståeligt.

28 Ifølge denne lovs § 13a finder lovens § 6 anvendelse af forbrugerbeskyttelseshensyn, uanset hvilken lovgivning der gælder for aftalen, såfremt denne er indgået i forbindelse med en aktivitet udøvet i Østrig af den erhvervsdrivende eller af denne dertil udpegede personer, der tager sigte på indgåelse af sådanne aftaler.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

29 Amazon EU er et selskab med hjemsted i Luxembourg, som tilhører en international koncern for postordresalg, og som, blandt andre aktiviteter, gennem et websted med et domænenavn, der ender på »de«, som målgruppe har forbrugere, der er bosiddende i Østrig, med hvilke det indgår elektroniske salgskontrakter. Dette selskab har hverken hjemsted eller forretningssted i Østrig.

30 Indtil midten af 2012 var de almindelige forretningsbetingelser i de kontrakter, som blev indgået med disse forbrugere, affattet således:

»1. Amazon.de anerkender ikke andre betingelser fra kundens side, medmindre Amazon.de udtrykkeligt skriftligt har anerkendt sådanne kontraktvilkårs gyldighed.

[...]

6. Ved betaling efter regning samt i øvrige tilfælde, hvis der foreligger grund hertil, efterprøver og vurderer Amazon.de ordregiverens oplysninger og udveksler oplysninger med andre virksomheder inden for Amazon-koncernen, kreditoplysningsbureauer og eventuelt Bürgel Wirtschaftsinformation GmbH & Co. KG, Postfach 5001 66, 22701, Hamburg, Tyskland.

[...]

9. Med henblik på afgørelsen vedrørende brug af betalingsmåde anvender vi – foruden egne oplysninger – sandsynlighedsværdier til vurdering af risikoen for manglende betaling, som vi indhenter hos Bürgel Wirtschaftsinformation GmbH & Co. KG, Gasstrasse 18, 22761, Hamburg, samt hos informa Solutions GmbH, Rheinstrasse 99, 76532 Baden-Baden [(Tyskland)]. De nævnte virksomheder benyttes desuden til validering af de af Dem angivne adresseoplysninger.

[...]

11. Såfremt brugeren vælger at lægge indhold (f.eks. kundeanmeldelser) på Amazon.de, giver brugeren Amazon.de en tidsmæssigt og geografisk ubegrænset licens til anvendelse af indholdet til alle formål, både online og offline, der gælder, så længe den tilgrundliggende ret består.

12. Luxembourgsk lov finder anvendelse, men ikke De Forenede Nationers konvention om aftaler om internationale køb (CISG).«

31 VKI, som er en enhed, der er beføjet til at anlægge søgsmål med påstand om forbud som omhandlet i direktiv 2009/22, anlagde et søgsmål ved de østrigske retsinstanser med påstand om nedlæggelse af forbud mod brugen af samtlige de vilkår, der er indeholdt i disse almindelige forretningsbetingelser, samt med påstand om offentliggørelse af den afsagte dom, idet det var VKI's opfattelse, at samtlige disse vilkår var i strid med lovbestemte forbud eller med god praksis.

32 Førsteinstansretten gav sagsøgeren medhold i samtlige påstande, med undtagelse af påstanden vedrørende vilkår 8 angående betaling af et supplerende beløb i tilfælde af betaling efter regning. Førsteinstansretten fastslog, idet den baserede sig på en principiel anvendelse af Rom I-forordningen, på grundlag af denne forordnings artikel 6, stk. 2, at vilkår 12 vedrørende valget af den lov, der finder anvendelse, var ugyldigt med den begrundelse, at et lovvalg ikke måtte medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, som denne var sikret i medfør af lovgivningen i den stat, hvor denne har sin faste bopæl. Nævnte retsinstans udledte heraf, at gyldigheden af de øvrige vilkår burde have været bedømt i lyset af østrigsk ret. Endelig bemærkede denne retsinstans for så vidt angik vilkår 6, 9 og 11, at alene spørgsmålene vedrørende databeskyttelse skulle bedømmes i lyset af den relevante luxembourgiske ret, eftersom Rom I-forordningen ikke udelukkede anvendelsen af direktiv 95/46.

33 Appellinstansen, for hvilken de to parter i hovedsagen indbragte sagen, ophævede den af førsteinstansretten afsagte dom og hjemviste sagen til sidstnævnte med henblik på en fornyet behandling. Appellinstansen fastslog, at Rom I-forordningen var relevant ved afgørelsen af den anvendelige lov, og realitetsbehandlede kun vilkår 12 vedrørende valget af den anvendelige lov. I denne henseende fastslog appellinstansen, at denne forordnings artikel 6, stk. 2, ikke gjorde det muligt at konkludere, at dette vilkår var ulovligt, og at bedømmelsen af nævnte vilkår i henhold til nævnte forordnings artikel 10, stk. 1, snarere burde have været foretaget på grundlag af luxembourgsk ret. Appellinstansen bemærkede efter at have opfordret førsteinstansretten til at foretage denne bedømmelse, at såfremt dette samme vilkår skulle vise sig at være lovligt i henhold til luxembourgsk ret, skulle de øvrige vilkår ligeledes bedømmes på grundlag af denne lovgivning, og at der herefter skulle foretages en sammenligning med østrigsk ret med henblik på at fastsætte den mest gunstige ret som omhandlet i Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2.

34 Oberster Gerichtshof (øverste domstol, Østrig), for hvilken VKI har indbragt sagen, er i tvivl om, hvilken lov der finder anvendelse i forbindelse med hovedsagen. Under disse omstændigheder har denne retsinstans besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Skal spørgsmålet om, hvilken lov der finder anvendelse på et søgsmål med påstand om forbud som omhandlet i direktiv 2009/22, afgøres på grundlag af artikel 4 i Rom II-forordningen, når søgsmålet er rettet mod ulovlige kontraktvilkår, der anvendes af en virksomhed med hjemsted i en medlemsstat, der i forbindelse med elektronisk handel indgår kontrakter med forbrugere med bopæl i andre medlemsstater, herunder i domstolslandet?
- 2) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende:
- a) Skal der ved det land, hvor skaden indtræder (Rom II-forordningens artikel 4, stk. 1), forstås ethvert land, som den sagsøgte virksomheds aktivitet tager sigte på, således at de anfægtede vilkår skal bedømmes efter domstolsstatens lov, såfremt institutionen med søgsmålskompetence anfægter anvendelsen af disse vilkår i handelen med forbrugere med bopæl i den pågældende stat?
 - b) Foreligger der en åbenbart nærmere tilknytning (Rom II-forordningens artikel 4, stk. 3) til loven i det land, hvori den sagsøgte virksomhed har sit hjemsted, når det i virksomhedens forretningsbetingelser er fastsat, at dette lands lov finder anvendelse på de kontrakter, som virksomheden indgår?
 - c) Medfører et sådant lovvalgsvilkår af andre grunde, at undersøgelsen af de anfægtede kontraktvilkår skal ske i henhold til loven i det land, hvori den sagsøgte virksomhed har sit hjemsted?

3) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende:

Hvordan skal det i så fald afgøres, hvilken lov der finder anvendelse på søgsmålet med påstand om forbud?

- 4) Uafhængigt af besvarelsen af de ovenstående spørgsmål:
- a) Er et vilkår i almindelige forretningsbetingelser, hvorefter der på en kontrakt, der indgås i forbindelse med elektronisk handel mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, der er etableret i en anden medlemsstat, skal anvendes loven i den stat, hvor den pågældende erhvervsdrivende har sit hjemsted, urimeligt som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13?
 - b) Er behandling af personoplysninger, der foretages af en virksomhed, der inden for elektronisk handel indgår kontrakter med forbrugere med bopæl i andre medlemsstater, i henhold til artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 95/46 uafhængigt af den lov, der ellers finder anvendelse, udelukkende omfattet af loven i den medlemsstat, i hvilken den afdeling af virksomheden ligger, inden for hvis rammer behandlingen finder sted, eller skal virksomheden også overholde retsreglerne vedrørende databeskyttelse i de medlemsstater, som dennes aktivitet tager sigte på?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Om de første tre spørgsmål

35 Med de tre første spørgsmål, der skal undersøges samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, hvorledes Rom I-forordningen og Rom II-forordningen skal fortolkes med henblik på at fastsætte den eller de love, der finder anvendelse på et søgsmål med påstand om forbud, som

omhandlet i direktiv 2009/22, rettet mod brugen af angiveligt ulovlige kontraktvilkår foretaget af en virksomhed med hjemsted i en medlemsstat, som i forbindelse med elektronisk handel indgår kontrakter med forbrugere med bopæl i andre medlemsstater, herunder i domstolslandet.

- 36 Indledningsvis understreges, hvad angår det respektive anvendelsesområde for Rom I-forordningen og Rom II-forordningen, at de heri indeholdte begreber »kontraktlig forpligtelse« og »forpligtelse uden for kontrakt« skal fortolkes selvstændigt, primært ud fra forordningernes opbygning og mål. Der skal, således som det fremgår af syvende betragtning til begge disse forordninger, ligeledes tages hensyn til formålet om overensstemmelse ikke blot ved gensidig anvendelse af disse forordninger, men også i forhold til forordning nr. 44/2001 (herefter »Bruxelles I-forordningen«), der i artikel 5 navnlig indeholder en sondring mellem sager om kontraktforhold og sager om erstatning uden for kontrakt (jf. dom af 21.1.2016, ERGO Insurance og Gjensidige Baltic, C-359/14 og C-475/14, EU:C:2016:40, præmis 43).
- 37 Hvad angår begrebet »forpligtelser uden for kontrakt« som omhandlet i Rom II-forordningens artikel 1 bemærkes, at begrebet »sager om erstatning uden for kontrakt« som omhandlet i Bruxelles I-forordningens artikel 5, nr. 3), omfatter ethvert krav, som går ud på, at en sagsøgt pålægges et erstatningsansvar, og som ikke er knyttet til de nævnte »sager om kontraktforhold« i den forstand, hvori begrebet bliver anvendt i artikel 5, nr. 1), i sidstnævnte forordning (dom af 21.1.2016, ERGO Insurance og Gjensidige Baltic, C-359/14 og C-475/14, EU:C:2016:40, præmis 45).
- 38 I forbindelse med konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17, herefter »Bruxelles-konventionen«), har Domstolen allerede fastslået, at et præventivt søgsmål, som er rejst af en forbrugerbeskyttelsesorganisation med påstand om, at en erhvervsdrivende tilpligtes at undlade at anvende vilkår, der anses for urimelige, i kontrakter med privatpersoner, er en sag om erstatning uden for kontrakt i konventionens artikel 5, nr. 3)'s forstand (dom af 1.10.2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, præmis 50), idet denne fortolkning ligeledes gælder i forhold til Bruxelles I-forordningen (jf. i denne retning dom af 13.3.2014, Brogsitter, C-548/12, EU:C:2014:148, præmis 19).
- 39 I lyset af formålet om overensstemmende anvendelse, jf. denne doms præmis 36, kan hensynet, hvorefter ansvar uden for kontrakt på området for forbrugerbeskyttelse ligeledes dækker indgreb i retsordenen som følge af anvendelse af urimelige vilkår, som forbrugerbeskyttelsesorganisationer har til opgave at forhindre (jf. i denne retning dom af 1.10.2002, Henkel, C-167/00, EU:C:2002:555, præmis 42), fuldt ud overføres til fortolkningen af Rom I-forordningen og Rom II-forordningen. Det må derfor antages, at søgsmålet med påstand om forbud som omhandlet i direktiv 2009/22 vedrører en forpligtelse uden for kontrakt, der udspringer af en skadevoldende handling som omhandlet i kapitel II i Rom II-forordningen.
- 40 Denne forordnings artikel 6, stk. 1, som findes i forordningens kapitel II, fastsætter som specialregel for forpligtelser uden for kontrakt, der udspringer af illoyal konkurrence, at lovgivningen i det land, hvor konkurrenceforholdene eller forbrugernes kollektive interesser påvirkes eller vil kunne blive påvirket, skal anvendes.
- 41 I denne forbindelse fremgår det af 21. betragtning til Rom II-forordningen, at forordningens artikel 6, stk. 1, på det specifikke område for illoyal konkurrence konkretiserer princippet om lex loci damni, som er knæsat i den nævnte forordnings artikel 4, stk. 1.
- 42 Som generaladvokaten har bemærket i punkt 73 i forslaget til afgørelse omfatter illoyal konkurrence som omhandlet i artikel 6, stk. 1, i Rom II-forordningen anvendelsen af urimelige vilkår, som er indsat i almindelige forretningsbetingelser, når dette vil kunne påvirke de kollektive interesser, der tilkommer forbrugerne som gruppe betragtet, og dermed påvirke konkurrencevilkårene på markedet.

- 43 For så vidt angår et søgsmål med påstand om forbud som omhandlet i direktiv 2009/22 er det land, hvor forbrugernes kollektive interesser påvirkes som omhandlet i artikel 6, stk. 1, i Rom II-forordningen, det land, hvori de forbrugere, som virksomheden retter sine aktiviteter mod, og hvis interesser forsvares af den pågældende forbrugerbeskyttelsesorganisation gennem dette søgsmål, er bosat.
- 44 Det præciseres, at Rom II-forordningens artikel 4, stk. 3, i henhold til hvilken loven i et andet land finder anvendelse, hvis det af alle sagens omstændigheder fremgår, at den skadevoldende handling har en åbenbar nærmere tilknytning til et andet land end det, der er omhandlet i denne forordnings artikel 4, stk. 1, ikke kan føre til et andet resultat.
- 45 Som generaladvokaten har bemærket i punkt 73 i forslaget til afgørelse, er den alternative regel, der er fastsat i Rom II-forordningens artikel 4, stk. 3, nemlig ikke tilpasset til området for illoyal konkurrence, idet denne forordnings artikel 6, stk. 1, sigter mod at beskytte kollektive interesser – og derved går ud over rammerne for retsforholdet mellem sagens parter – ved at fastsætte en regel, som er specifikt egnet hertil. Dette mål ville blive modvirket, hvis det var muligt at gøre denne regel virkningsløs på grund af, at der foreligger en personlig forbindelse mellem disse parter.
- 46 Under alle omstændigheder kan den omstændighed, at Amazon EU i sine almindelige forretningsbetingelser har fastsat, at loven i det land, hvor virksomheden har sit hjemsted, finder anvendelse på de kontrakter, som virksomheden har indgået, ikke med rette udgøre en sådan åbenbar nærmere tilknytning.
- 47 Hvis det forholdt sig anderledes, ville en erhvervsdrivende som Amazon EU ved hjælp af et sådant vilkår de facto kunne vælge den lov, som en forpligtelse uden for kontrakt skal underlægges, og ville således kunne undslippe de betingelser, der i denne forbindelse er opstillet i Rom II-forordningens artikel 14, stk. 1, første afsnit, litra a).
- 48 Det må derfor antages, at den lov, der finder anvendelse på et søgsmål med påstand om forbud som omhandlet i direktiv 2009/22, med forbehold af Rom II-forordningens artikel 1, stk. 3, skal fastlægges i overensstemmelse med denne forordnings artikel 6, stk. 1, når der er nedlagt påstand om tilsidesættelse af en lovgivning, der har til formål at beskytte forbrugernes interesser i forhold til anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i de almindelige forretningsbetingelser.
- 49 Derimod skal den lov, der finder anvendelse ved undersøgelsen af den urimelige karakter af vilkår, som findes i forbrugeraftaler, og som er genstand for et søgsmål med påstand om forbud, fastsættes selvstændigt i forhold til karakteren af disse vilkår. I det tilfælde, hvor søgsmålet med påstand om forbud har til formål at forhindre, at sådanne vilkår indsættes i forbrugeraftaler med henblik på i disse kontrakter at skabe kontraktlige forpligtelser, skal den lov, der finder anvendelse ved bedømmelsen af de nævnte vilkår, således fastsættes i overensstemmelse med Rom I-forordningen.
- 50 I det foreliggende tilfælde har de angiveligt urimelige kontraktvilkår, som er genstand for det i hovedsagen omhandlede søgsmål med påstand om forbud, i forhold til de forbrugere, som de er rettet imod, karakter af kontraktlige forpligtelser som omhandlet i Rom I-forordningens artikel 1, stk. 1.
- 51 Denne konklusion afkræftes ikke af den kollektive karakter af det søgsmål, hvorved gyldigheden af de nævnte vilkår anfægtes. Den omstændighed, at dette søgsmål ikke vedrører faktisk indgåede individuelle kontrakter, hænger nemlig uløseligt sammen med selve karakteren af et sådant kollektivt og forebyggende søgsmål, i forbindelse med hvilket der foretages en abstrakt kontrol.
- 52 Der må derfor med henblik på at fastsætte den anvendelige ret sondres mellem, på den ene side, bedømmelsen af de pågældende vilkår og, på den anden side, søgsmålet med påstand om forbud mod anvendelsen af de nævnte vilkår, anlagt af en organisation som VKI.

- 53 Denne sondring skal foretages med henblik på at sikre en ensartet anvendelse af Rom I-forordningen og Rom II-forordningen. Endvidere sikrer de pågældende vilkårs selvstændige tilknytning, at den anvendelige ret ikke varierer alt efter den valgte søgsmålstype.
- 54 Hvis de pågældende kontraktvilkår i forbindelse med en proces iværksat efter anlæggelsen af et kollektivt søgsmål skulle undersøges på grundlag af den ret, der udpeges som anvendelig i henhold til Rom II-forordningens artikel 6, stk. 1, ville der være risiko for, at undersøgelseskriterierne ville være anderledes end dem, der anvendes i forbindelse med et individuelt søgsmål anlagt af en forbruger.
- 55 For så vidt angår undersøgelsen af vilkårene i forbindelse med et individuelt søgsmål anlagt af en forbruger kan den lov, der udpeges som værende anvendelig som den lov, der gælder for kontrakten, nemlig være forskellig fra den lov, der udpeges som værende anvendelig som den lov, der gælder for den strafbare handling, på søgsmålet med påstand om forbud. I denne forbindelse bemærkes, at niveauet for forbrugerbeskyttelse fortsat varierer fra en medlemsstat til en anden, jf. artikel 8 i direktiv 93/13, således at bedømmelsen af et vilkår, alt andet lige, kan variere alt efter den anvendelige ret.
- 56 En sådan forskellig tilknytning af et vilkår, henset til den lov, der udpeges som anvendelig, alt efter den anlagte søgsmålstype, har til virkning at neutralisere bl.a. den overensstemmende bedømmelse mellem kollektive søgsmål og individuelle søgsmål, som Domstolen har fastslået ved at forpligte de nationale retter til, ligeledes fremover, ex officio at drage alle de konsekvenser, der er fastsat i national ret af anerkendelsen af den urimelige karakter af et vilkår, der indgår i de almindelige forretningsbetingelser i forbrugeraftaler i forbindelse med et søgsmål med påstand om forbud, for at et sådant vilkår ikke binder de forbrugere, som har indgået en kontrakt, som indeholder disse samme almindelige betingelser (jf. dom af 26.3.2012, Invitel, C-472/10, EU:C:2012:242, præmis 43).
- 57 Den manglende sammenhæng, som følger af et vilkårs forskellige tilknytning alt efter den anlagte søgsmålstype, tilsidesætter det formål, der forfølges med direktiv 2009/22 og direktiv 93/13, som er effektivt at bringe brugen af urimelige vilkår til ophør.
- 58 Det følger af det ovenstående, at den lov, der finder anvendelse på et søgsmål med påstand om forbud som omhandlet i direktiv 2009/22, skal fastlægges i overensstemmelse med Rom II-forordningens artikel 6, stk. 1, når der er nedlagt påstand om tilsidesættelse af en lovgivning, der har til formål at beskytte forbrugernes interesser i forhold til anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i de almindelige forretningsbetingelser, mens den lov, der finder anvendelse ved bedømmelsen af et givent kontraktvilkår, altid skal fastsættes i medfør af Rom I-forordningen, uanset om der er tale om et individuelt søgsmål eller et kollektivt søgsmål.
- 59 Det skal imidlertid præciseres, at det i forbindelse med bedømmelsen af et givent kontraktvilkårs urimelige karakter i forbindelse med et søgsmål med påstand om forbud følger af Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, at valget af den anvendelige lov ikke berører anvendelsen af de præceptive bestemmelser, der er fastsat i loven i det land, hvor de forbrugere, hvis interesser forsvares gennem dette søgsmål, er bosat. Disse bestemmelser kan omfatte de bestemmelser, der gennemfører direktiv 93/13, for så vidt som de i overensstemmelse med direktivets artikel 8 sikrer en mere omfattende beskyttelse af forbrugerne.
- 60 De første tre spørgsmål skal derfor besvares med, at Rom I-forordningen og Rom II-forordningen skal fortolkes således, at den lov, der finder anvendelse på et søgsmål med påstand om forbud, som omhandlet i direktiv 2009/22, der er rettet mod anvendelsen af angiveligt ulovlige kontraktvilkår foretaget af en virksomhed med hjemsted i en medlemsstat, som indgår kontrakter i forbindelse med elektronisk handel med forbrugere, der er bosat i andre medlemsstater og bl.a. i domstolslandet, skal fastsættes i overensstemmelse med Rom II-forordningens artikel 6, stk. 1, jf. dog disse forordningers artikel 1, stk. 3, mens den lov, der finder anvendelse ved bedømmelsen af et givent kontraktvilkår, altid skal fastsættes i medfør af Rom I-forordningen, uanset om denne bedømmelse foretages i forbindelse med et individuelt søgsmål eller i forbindelse med et kollektivt søgsmål.

Om det fjerde spørgsmål, litra a)

- 61 Med det fjerde spørgsmål, litra a), ønsker den forelæggende ret oplyst, om et vilkår i de almindelige forretningsbetingelser i en kontrakt indgået elektronisk mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, hvorefter loven i den medlemsstat, hvor denne erhvervsdrivende har sit hjemsted, regulerer denne kontrakt, er urimeligt som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13.
- 62 Det fremgår af sidstnævnte bestemmelse, at et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren.
- 63 I artikel 3, stk. 2, i direktiv 93/13 præciseres, at et kontraktvilkår altid anses for ikke at have været genstand for individuel forhandling, når det er udarbejdet på forhånd af den erhvervsdrivende, og forbrugeren derved ikke har haft nogen indflydelse på indholdet, navnlig i forbindelse med en standardkontrakt. Som generaladvokaten har anført i punkt 84 i forslaget til afgørelse, udgør almindelige forretningsbetingelser som de i hovedsagen omhandlede et sådant tilfælde.
- 64 I henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 93/13 kan et kontraktvilkår kun kendes urimeligt efter en konkret bedømmelse i det enkelte tilfælde under hensyn til alle relevante omstændigheder, herunder hvilken type af varer eller tjenesteydelser aftalen omfatter.
- 65 Det tilkommer den nationale ret at afgøre, om et kontraktvilkår, henset til omstændighederne i den konkrete sag, opfylder kravene om god tro, jævnbyrdighed og gennemsigtighed. Domstolen har ikke desto mindre kompetence til af bestemmelserne i direktiv 93/13 at udlede de kriterier, som den nationale ret kan eller skal anvende ved en sådan bedømmelse (jf. i denne retning dom af 30.4.2014, Kásler og Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, præmis 40 og 45 og den deri nævnte retspraksis).
- 66 Hvad angår et vilkår som vilkår 12 i de i hovedsagen omhandlede almindelige forretningsbetingelser vedrørende den anvendelige ret bemærkes indledningsvis, at EU-lovgivningen principielt tillader lovvalgsklausuler. Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, fastsætter nemlig parternes mulighed for at aftale den ret, der finder anvendelse på en forbruger aftale på betingelse af, at der sikres en overholdelse af den beskyttelse, som forbrugeren har i henhold til bestemmelserne i domstolslandet, som ikke kan fraviges ved aftale.
- 67 Under disse omstændigheder er en på forhånd affattet lovvalgsklausul, hvorefter lovgivningen i den medlemsstat, hvor den erhvervsdrivende har sit hjemsted, finder anvendelse, som anført af generaladvokaten i punkt 94 i forslaget til afgørelse kun urimelig, for så vidt som dens ordlyd eller kontekst udviser særlige kendetegn, der medfører en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser.
- 68 Navnlig kan en formulering, som ikke opfylder kravet i artikel 5 i direktiv 93/13 om at være udarbejdet på en klar og forståelig måde, medføre, at en sådan klausul er urimelig. Dette krav skal under hensyn til, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende hvad angår bl.a. informationsniveau, være genstand for en vid fortolkning (jf. i denne retning dom af 23.4.2015, Van Hove, C-96/14, EU:C:2015:262, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 69 Når ufravigelige lovbestemmelser er bestemmende for virkningerne af et kontraktvilkår, er det endvidere af afgørende betydning, at den erhvervsdrivende underretter forbrugeren om disse bestemmelser (jf. i denne retning dom af 26.4.2012, Intel, C-472/10, EU:C:2012:242, præmis 29). Dette er tilfældet med Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, hvori bestemmes, at valget af den lov, der skal finde anvendelse, ikke må medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse, såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg.

- 70 Henset til den præceptive karakter af det krav, der er anført i Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, skal en ret, der får forelagt en lovvalgsklausul, i det tilfælde, hvor sagen vedrører en forbruger, der har sin faste bopæl i Østrig, anvende de østrigske lovbestemmelser, som ifølge østrigsk ret ikke kan fraviges ved aftale. Den forelæggende ret skal i givet fald identificere disse bestemmelser.
- 71 Det fjerde spørgsmål, litra a), skal derfor besvares med, at artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at et vilkår i en erhvervsdrivendes almindelige forretningsbetingelser, som ikke har været genstand for individuel forhandling, og hvorefter en aftale, som er indgået med en forbruger i forbindelse med elektronisk handel, er underlagt lovgivningen i den medlemsstat, hvor denne erhvervsdrivende har sit hjemsted, er urimeligt, for så vidt som det vildleder forbrugeren ved at give denne indtryk af, at det kun er lovgivningen i denne medlemsstat, der finder anvendelse på aftalen, uden at oplyse forbrugeren om, at denne i medfør af Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, ligeledes har ret til at påberåbe sig den beskyttelse, som tilkommer ham i medfør af de ufravigelige bestemmelser i den lovgivning, der ville finde anvendelse, hvis dette vilkår ikke var aftalt, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve under hensyn til alle relevante omstændigheder.

Om det fjerde spørgsmål, litra b)

- 72 Med sit fjerde spørgsmål, litra b), ønsker den foreliggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 95/46 skal fortolkes således, at behandling af personoplysninger, der foretages af en virksomhed, der driver elektronisk handel, reguleres af loven i den medlemsstat, som denne virksomheds aktiviteter tager sigte på.
- 73 I henhold til artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 95/46 anvender medlemsstaterne de nationale bestemmelser, de vedtager til gennemførelse af det nævnte direktiv, på behandling af personoplysninger, der foretages som led i en virksomheds eller et organs aktiviteter inden for den medlemsstats område, hvor den registeransvarlige er etableret.
- 74 Det følger heraf, at en databehandling foretaget som led i en virksomheds aktiviteter reguleres af loven i den medlemsstat, på hvis område denne virksomhed er beliggende.
- 75 Hvad for det første angår begrebet »virksomhed« som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 95/46 har Domstolen allerede præciseret, at det omfatter enhver, selv minimal, reel og faktisk aktivitet, der udøves via en permanent struktur (dom af 1.10.2015, Weltimmo, C-230/14, EU:C:2015:639, præmis 31).
- 76 I denne forbindelse forholder det sig således, som generaladvokaten har anført i punkt 119 i forslaget til afgørelse, at selv om den omstændighed, at den virksomhed, der er ansvarlig for databehandlingen, hverken har et datterselskab eller en filial i en medlemsstat, ikke udelukker, at virksomheden i denne medlemsstat kan have en virksomhed som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 95/46, vil en sådan virksomhed ikke kunne foreligge som følge af den blotte omstændighed, at der er adgang til den pågældende virksomheds websted fra denne medlemsstat.
- 77 Der bør snarere foretages en vurdering af, i hvor høj grad strukturen er permanent, og i hvilken grad der faktisk udøves aktiviteter i den pågældende medlemsstat (jf. i denne retning dom af 1.10.2015, Weltimmo, C-230/14, EU:C:2015:639, præmis 29).
- 78 Hvad dernæst angår spørgsmålet, om den pågældende behandling af personoplysninger er foretaget »som led i« denne virksomheds aktiviteter, som omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra a), i direktiv 95/46, har Domstolen allerede fastslået, at denne bestemmelse ikke kræver, at den pågældende behandling af personoplysninger foretages »af« selve den berørte virksomhed, men udelukkende, at behandlingen foretages »som led i [virksomhedens] aktiviteter« (dom af 1.10.2015, Weltimmo, C-230/14, EU:C:2015:639, præmis 35).

- 79 Det tilkommer den forelæggende ret i lyset af denne retspraksis og under hensyn til alle relevante omstændigheder i den i hovedsagen omhandlede sag at afgøre, om Amazon EU foretager behandling af de pågældende oplysninger som led i aktiviteterne for en virksomhed, der er beliggende i en anden medlemsstat end Luxembourg.
- 80 Som generaladvokaten har anført i punkt 128 i forslaget til afgørelse, skal denne behandling reguleres i henhold til tysk ret, hvis den forelæggende ret skulle fastslår, at den virksomhed, som led i hvilken Amazon EU foretager behandling af disse oplysninger, er beliggende i Tyskland.
- 81 Henset til det ovenstående skal det fjerde spørgsmål, litra b), besvares med, at behandling af personoplysninger, der foretages af en virksomhed, der driver elektronisk handel, reguleres af loven i den medlemsstat, som denne virksomheds aktiviteter tager sigte på, hvis det viser sig, at denne virksomhed foretager behandling af de pågældende oplysninger som led i aktiviteterne for en virksomhed, der er beliggende i denne medlemsstat. Det tilkommer den nationale ret at efterprøve, om dette er tilfældet.

Sagens omkostninger

- 82 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (»Rom II-forordningen«) skal fortolkes således, at den lov, der finder anvendelse på et søgsmål med påstand om forbud som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/22/EF af 23. april 2009 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser, der er rettet mod anvendelsen af angiveligt ulovlige kontraktvilkår foretaget af en virksomhed med hjemsted i en medlemsstat, som indgår kontrakter i forbindelse med elektronisk handel med forbrugere, der er bosat i andre medlemsstater og bl.a. i domstolslandet, skal fastsættes i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 864/2007, jf. dog disse forordningers artikel 1, stk. 3, mens den lov, der finder anvendelse ved bedømmelsen af et givent kontraktvilkår, altid skal fastsættes i medfør af forordning nr. 593/2008, uanset om denne bedømmelse foretages i forbindelse med et individuelt søgsmål eller i forbindelse med et kollektivt søgsmål.**
- 2) Artikel 3, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler skal fortolkes således, at et vilkår i en erhvervsdrivendes almindelige forretningsbetingelser, som ikke har været genstand for individuel forhandling, og hvorefter en aftale, som er indgået med en forbruger i forbindelse med elektronisk handel, er underlagt lovgivningen i den medlemsstat, hvor denne erhvervsdrivende har sit hjemsted, er urimeligt, for så vidt som det vildleder forbrugeren ved at give denne indtryk af, at det kun er lovgivningen i denne medlemsstat, der finder anvendelse på aftalen, uden at oplyse forbrugeren om, at denne i medfør af artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 593/2008 ligeledes har ret til at påberåbe sig den beskyttelse, som tilkommer ham i medfør af de ufravigelige bestemmelser i den lovgivning, der ville finde anvendelse, hvis dette vilkår ikke var aftalt, hvilket det tilkommer den nationale ret at efterprøve under hensyn til alle relevante omstændigheder.**

- 3) Artikel 4, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger skal fortolkes således, at behandling af personoplysninger, der foretages af en virksomhed, der driver elektronisk handel, reguleres af loven i den medlemsstat, som denne virksomheds aktiviteter tager sigte på, hvis det viser sig, at denne virksomhed foretager behandling af de pågældende oplysninger som led i aktiviteterne for en virksomhed, der er beliggende i denne medlemsstat. Det tilkommer den nationale ret at efterprøve, om dette er tilfældet.

Underskrifter